

KLEUTERPLEIN | LEERDOELEN KLEUTERPLEIN

Leerdoelen Kleuterplein

In dit artikel kunt u lezen hoe in de methode Kleuterplein wordt toegewerkt naar de door het SLO opgestelde einddoelen voor de gebieden taal, rekenen en sociaal-emotioneel.

Van SLO-omschrijvingen naar methodedoelen

In Kleuterplein staat bij elke activiteit duidelijk aangegeven wat het doel is. Je ziet:

- de leerlijn en het domein, bijvoorbeeld: taal-lezen, geletterdheid: fonemisch bewustzijn;
- het hoofdoel, bijvoorbeeld: bewustzijn van woorden en zinnen;
- wat er op dit punt verwacht kan worden van kleuters in de verschillende groepen. Van kinderen in de instroomgroep is dit bijvoorbeeld nog niet meer dan een groeiend inzicht in het bestaan van zinnen en woorden. Van kleuters in groep 2 kun je al de mogelijkheid verwachten dat ze nadenken over kenmerken van woorden, zoals lengte.

In de afzonderlijke themakaternen staat bovenaan elke activiteit wat het doel is. In de Algemene handleiding (bijlage 1) en op de website van Kleuterplein is een totaaloverzicht van de doelen uit alle leerlijnen te vinden.

WEEK 3
GROTE KRING

abc

Tijdsduur
20 minuten

Materialen

- verschillende (aansicht)kaarten, bijvoorbeeld: verjaardagskaart, beterschapskaart, kaarten met 'sorry', 'groetjes', 'liefs'
- handpop Raai de Kraai
- pen

Lange en korte zinnen

In deze kring gaan we het hebben over woorden en zinnen. We luisteren welke woorden en zinnen kort zijn, en welke lang.

GELETERDHEID: FONEMISCH BEWUSTZIJN, WOORDEN EN ZINNEN

- 0 wordt zich bewust van zinnen en woorden
- 1 benoemt en gebruikt kenmerken van woorden (klank en betekenis)
- 2 benoemt, manipuleert en bespreekt kenmerken van zinnen en woorden

Hoe zijn deze doelen nu tot stand gekomen? De SLO heeft voor drie belangrijke gebieden – taal, rekenen en sociaal-emotioneel – documenten opgesteld waarin de ontwikkeling van het jonge kind in beeld wordt gebracht. Deze documenten zijn als uitgangspunt genomen voor de doelen van Kleuterplein. Vakspecialisten hebben voor elk domein een leerlijn uitgezet die via tussendoelen toewerkt naar de ontwikkelingsmijlpalen van het SLO.

Soms is de overeenkomst tussen de doelen van Kleuterplein en de ontwikkelingsomschrijvingen van het SLO meteen duidelijk, zoals in onderstaande voorbeeld.

Rekenen (meetkunde): construeren, bouwen

SLO		Kleuterplein	
Aanvang groep 1	bouwen en construeren met materiaal	0	bouwt zonder een vooraf bepaald plan te volgen
Groep 2 minimum	eenvoudige bouwwerkjes / constructies die als voorbeeld gebouwd zijn, kunnen nabouwen; eenvoudige bouwwerkjes vanaf een tekening / foto kunnen nabouwen	1	bouwt eenvoudige bouwwerken na van een voorbeeld
Groep 2 basis	kunnen bouwen van een constructie op basis van aanwijzingen in een stappenplan / handleiding	2	maakt bouwwerken volgens een aangeboden stappenplan

Niet elke omschrijving van de SLO is letterlijk terug te vinden in de doelen van Kleuterplein. Om te beginnen hebben een omschrijving van een ontwikkelingsmijlpaal (SLO) en een leerlijn van een methode (Kleuterplein) verschillende functies. De ontwikkelingsmijlpaal fungeert als brondocument voor het maken van de leerlijn. Daarnaast heeft Kleuterplein einddoelen uitgewerkt voor alle groepen: instroomgroep, groep 1 en groep 2. Tot slot kent elke activiteit in Kleuterplein steeds één hoofddoel, waarin soms meerdere ontwikkelingsdoelen van het SLO samenkomen.

Van ontwikkelingsmijlpalen naar onderwijsbare doelen

Een leerlijn bestaat uit onderwijsbare doelen: doelen waaraan in een activiteit bewust en gericht gewerkt kan worden. Een ontwikkelingslijn omschrijft de ontwikkeling die het kind doormaakt, en niet primair wat de leerkracht daarvoor moet doen. Niet alles wat daarin beschreven wordt kan worden vertaald naar een onderwijsbaar doel. Denk bijvoorbeeld aan de ontwikkeling van de taalvaardigheid, zoals betere beheersing van de uitspraak, en sociaal-emotionele aspecten, zoals zelf initiatief nemen, of toenemend inzicht in een (reken)probleem. Dat zijn ontwikkelingsaspecten die een leerkracht goed in de gaten houdt om te zien of er reden is voor zorg. Voor dergelijke observatiedoelen zijn in Kleuterplein geen aparte onderwijsactiviteiten en deze zijn dus doorgaans ook niet direct terug te vinden in een overzicht van de doelen die in de methode aan de orde komen. Wat overigens niet wil zeggen dat er niets mee gebeurt: veel activiteiten bieden aanknopingspunten om deze aspecten bij de kinderen te observeren. Kinderen die in een themahoek bezig zijn met als doel 'samen spelen en werken', praten met elkaar en onderhandelen samen over wat ze gaan spelen en hoe ze dat gaan doen. Ze ontdekken samen hoe ze een probleem kunnen oplossen. Deze activiteiten bieden dus kansen om hun gespreksvaardigheden en taalontwikkeling te observeren, evenals hun probleemoplossend vermogen.

Reële doelen voor alle groepen

De ontwikkeling van kleuters voltrekt zich in grote lijnen op dezelfde wijze. Maar iedereen die met kinderen te maken heeft, weet dat er grote onderlinge verschillen kunnen optreden in het tempo. Soms kan het lang duren voor een kind begint te praten en treedt er ineens een versnelling op in wat het allemaal kan zeggen. Niet elk kind ontwikkelt op hetzelfde moment interesse voor letters

of wil al vroeg zelf schrijven. Voor een omschrijving van gewenste vaardigheden aan het begin en eind van de kleuterperiode maakt het niet uit wanneer deze ontwikkelingen precies optreden, als het maar ergens in die tijd gebeurt en het gewenste niveau bij de start van groep 3 bereikt is. Het is daarom begrijpelijk dat er in de ontwikkelingslijnen van de SLO alleen omschreven wordt wat een kind bij aanvang van groep 1 zou moeten kennen en kunnen, en wat aan het einde van groep 2. Voor de leerlijnen in een methode als Kleuterplein zijn vooral de ijkpunten aan het einde van elke groep van belang. Bij elke activiteit is aangegeven wat een reëel doel is voor de instroomgroep, voor groep 1 en groep 2. Voor de instroomgroep en voor groep 2 is het relatief eenvoudig om een verband te leggen met de SLO-doelen. De omschrijvingen voor 'voor aanvang groep 1' zijn genomen als einddoel voor groep 0, de instroomgroep. De einddoelen voor groep 2 kunnen ook aan de SLO-documenten worden ontleend. De doelen op het niveau van groep 1 zijn speciaal voor Kleuterplein geformuleerd op een tussenniveau en zijn dus niet terug te vinden in de SLO-documenten. Met uitzondering van de rekendoelen: het SLO heeft voor eind groep 2 doelen geformuleerd op twee niveaus, namelijk het minimum- en het basisniveau. De minimumdoelen komen overeen met de doelen voor eind groep 1 in Kleuterplein, en de basisdoelen zijn gebruikt als richtlijn voor de doelen van groep 2.

Hoofddoelen

In Kleuterplein is er per activiteit één hoofddoel. Daarin zijn soms meerdere aspecten die bij de SLO apart benoemd worden, onder één noemer samengebracht. Zo wordt in Kleuterplein bijvoorbeeld veel aandacht besteed aan het onderwerp 'meten'. Daarbij hoort dat kinderen leren wat meten is, hoe je een maat kiest en wat als maat kan dienen, leren afpassen, en meetkundige begrippen en inzicht krijgen in meetkundige begrippen. Deze activiteiten gaan vaak over lengte of gewicht, maar ze kunnen ook (en soms tegelijkertijd) over inhoud of omtrek gaan. Er is dan sprake van één hoofddoel, waarin meerdere SLO-aspecten aan bod komen.

Schema met doelen SLO en Kleuterplein

Er zijn dus verschillen in groepering en in formulering van de doelen, maar op een dieper niveau is er een grote mate van inhoudelijke overeenkomst tussen de ontwikkelingsomschrijvingen van de SLO en de uitwerking hiervan in Kleuterplein. Op Mijn Malmberg staat voor elk gebied – taal, rekenen en sociaal-emotioneel – een schema waarin u kunt opzoeken hoe en waar de doelen van Kleuterplein voor de verschillende domeinen overeenkomen met die van de SLO. Links staan de doelen van Kleuterplein en rechts de formulering van het corresponderende doel (of groep van doelen) van de SLO.

Schema met doelen per thema

In Kleuterplein zijn de thema's per periode vastgelegd. Op Mijn Malmberg is ook een overzicht beschikbaar waarin u kunt opzoeken aan welke doelen in een thema gewerkt wordt (zie hiervoor 'overzicht leerdoelen'). Hierin staan alle activiteiten uit de verschillende themakaternen: de activiteiten voor de hele groep, de kleine kringen, 5 minutenspelletjes en observatiekansen (= extra doelen).